

Gestor:	Ministerstvo pro místní rozvoj Odbor řízení a koordinace fondů EU	Schválil:	Ing. arch. Daniela Grabmüllerová, Ph.D. MBA
Zpracoval:	Ing. Václav Krτίčka, Mgr. Miroslav Daněk, Ing. Sandra Illínová, PhDr. Jitka Kohoutová	Datum:	23. 3. 2020
E-mail, tel.:	vaclav.krticka@mmr.cz, 224 861 881 sandra.illinova@mmr.cz, 224 861 850	Verze:	3

Rámcová pozice

(Stanovisko pro Parlament ČR)

Projednávaná věc: Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, nařízení (EU) č. 1301/2013 a nařízení (EU) č. 508/2014, pokud jde o zvláštní opatření k mobilizaci investic do systému zdravotní péče členských států a v dalších odvětvích jejich hospodářství v reakci na ohnisko COVID-19 [Iniciativa pro reakci na koronavirus]

Přípravný orgán Rady: Pracovní skupina pro strukturální opatření

Identifikační čísla dokumentů: COM (2020) 113 final

Stupeň priority pro ČR: Národní priorit

1. Charakteristika, včetně stádia projednávání

Celkový kontext

EK dne 13. března 2020 zveřejnila sdělení, ve kterém nastiňuje plánovanou reakci na aktuální situaci v EU v souvislosti s rozšířením nákazy koronavirem COVID-19. Součástí opatření je tzv. Investiční iniciativa pro reakci na koronavirus (CRII), která zahrnuje i návrh na úpravu legislativy v politice soudržnosti, která má umožnit nasměrovat a využít část jejích prostředků na opatření související s bojem proti současné krizi.

EK v rámci rychlé reakce na aktuální situaci ohledně koronaviru prostřednictvím nástroje CRII navrhuje jako první opatření mobilizovat hotovostní rezervy v ESI fondech. Za tímto účelem plánuje umožnit členským státům, aby v roce 2020 nevracely nevyužité prostředky na předfinancování, které představují 7,9 mld. EUR za celou EU, ale ponechaly si je v národních rozpočtech. Tyto prostředky jim mají napomoci ve spolufinancování evropských prostředků ve výši až 28 mld. EUR. (*pozn. nejedná se však o nové prostředky, ale pouze o krátkodobé zlepšení cash-flow.*)

Druhým opatřením je návrh rozšířit o pravidla pro způsobilost projektů a umožnit směřovat nové závazky primárně na tyto vybrané oblasti. Navrhované úpravy se dotýkají Obecného nařízení (ON), nařízení o Evropském fondu regionálního rozvoje (EFRR) a nařízení o Evropském námořním a rybářském fondu (ENRF).

Charakteristika pozměňovacího návrhu ON, EFRR, ENRF

Změny nařízení č. 1303/2013 nařízení o společných ustanoveních (ON)

- čl. 30 se doplňuje o nový odstavec, který stanovuje, které úpravy a převody není nutné schvalovat EK (tj. umožňuje se převod mezi prioritami ve výši až 8 % alokace prioritní osy, resp. max. 4 % alokace programu); čl. 96 odst. 10 se odpovídajícím způsobem pozměňuje; jedná se o nevyčerpanou alokaci k 1. 2. 2020
- v čl. 37 odst. 4 je doplněno, že finanční nástroje mohou také podpořit pracovní kapitál, pokud je to nutné, jako dočasný prostředek umožňující efektivní reakci na krizi v oblasti veřejného zdraví;
- v čl. 65 odst. 10 je doplněný pododstavec, který stanovuje, že v případě operací posilujících kapacity pro reakci na krizi, je způsobilost výdajů umožněna od 1. 2. 2020;
- v čl. 96 odst. 10 jsou nově stanoveny části programu, které schvaluje EK;
- v čl. 139 odst. 7 je doplněn pododstavec, který stanoví nevracení nevyužitých částek ročních záloh standardně splatných v roce 2020 na operační programy PS 2014–2020 v cíli Investice pro růst a zaměstnanost a programů financovaných z ENRF do rozpočtu EU a využití těchto částek na investice (národní spolufinancování) v souvislosti s bojem proti koronaviru.

Změny nařízení č. 1301/2013 o Evropském fondu regionálního rozvoje

- v čl. 3 odst. 1 je doplněn pododstavec, jenž vyjasňuje, že EFRR může podpořit financování pracovního kapitálu v případě MSP, pokud je to nutné, jako dočasný prostředek umožňující efektivní reakci na krizi v oblasti veřejného zdraví;
- v čl. 5 odst. 1 písm. b), jehož úprava spočívá v modifikaci tak, aby investiční priorita EFRR na posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací mohla pokrýt investice do produktů a služeb nezbytných pro posílení kapacit pro reakci na krizi ve zdravotnických službách.

Změny nařízení č. 508/2014 nařízení o Evropském námořním a rybářském fondu

- v čl. 35, který je upraven tak, aby ENRF mohl přispívat do vzájemných fondů, které poskytují finanční náhradu rybářům za hospodářské ztráty způsobené krizí veřejného zdraví;
- v čl. 57, který je upraven tak, aby ENRF umožnil zajistit příjem producentů akvakultury tím, že přispěje na pojištění populací akvakultury, jež má pokrývat hospodářské ztráty v důsledku krize veřejného zdraví.

Navrhovaná změna neznamená žádné změny v ročních stropech VFR pro závazky a platby podle přílohy I nařízení (EU) č. 1311/2013. Roční rozdělení položek závazků pro EFRR, ESF a FS zůstává nezměněno. Návrh usnadní provádění programu tím, že členským státům poskytne dodatečnou likviditu potřebnou k provádění nezbytných investic. EK bude pečlivě sledovat dopad navrhované změny na prostředky na platby v roce 2020 s přihlédnutím k plnění rozpočtu i revidovaným prognózám ČS. Částky nevrácené v roce 2020 budou zúčtovány při ukončení programu.

2. Priority ČR pro vyjednávání o pozměňovacích návrzích ON, EFRR, ENRF

ČR vítá tuto iniciativu EK coby první krok, zároveň vnímá, že opatření by mohla být ambicióznější. Co se týče ponechání prostředků z předfinancování členským státům, umožní sice v tuto chvíli jejich využití na národní úrovni, současně však budou muset ČS tyto prostředky financovat prostřednictvím odvodů do rozpočtu EU.

ČR oceňuje návrh EK na větší flexibilitu ve využití ESI fondů, nicméně upozorňuje, že vzhledem k fázi implementace a administrativní náročnosti úprav bude reálná možnost využití prostředků výrazně nižší než deklarovaná Komisí.

ČR proto požaduje ihned po schválení tohoto návrhu začít rozpracovávat další opatření, která poskytnou skutečnou pomoc i v dalších už ne tolik urgentních fázích koronavirové krize. EK by měla konzultovat další možná opatření s ČS tak, aby reflektovala skutečné potřeby ČS. ČR v této věci již požádala EK o bilaterální jednání.

Rychlá reakce je nezbytná pro snížení negativních dopadů spojených s výskytem koronaviru a opatřeními majícími za cíl eliminaci tohoto výskytu. Pro ČR je klíčové, aby byla přijata taková opatření, která pomohou různým aktérům překlenout negativní dopady spojené s výskytem koronaviru a která budou mít dopady v delším horizontu. ČR také apeluje na EK, aby v připravovaných opatřeních zohlednila pomoc odvětví, které je v současné době z ekonomického hlediska koronavirovou krizí postiženo nejzávažněji, a to je cestovní ruch a mezinárodní doprava. ČR vyzývá, aby tato situace nebyla podceňena, Evropa je světovou destinací cestovního ruchu číslo 1, nicméně stávající situace může velice vážně ohrozit její konkurenceschopnost. ČR proto navrhuje otevřít diskusi nad tématem změn podmínek veřejné podpory pro celou terciální sféru, jelikož její nejednotný výklad může velmi negativně ovlivnit „restart“ odvětví služeb po odeznění koronavirové krize.

ČR se domnívá, že tento návrh by mohl být doplněn dalšími opatřeními, jako jsou např.:

- Prodloužení stávajícího programového období – prodloužení způsobilosti výdajů a doby realizace za podmínek aktuálního programového období s ohledem na možný posun v implementaci již rozjetých projektů, které se mohou díky COVID-19 zpomalit či zastavit.
- Rozvolnění pravidla automatického zrušení závazku (N+3) tak, aby v důsledku zpoždění realizace projektů kvůli koronaviru nedošlo ke ztrátě nevyčerpané části alokace a bylo možné tyto prostředky ještě využít (např. prodloužení o stanovenou dobu). Toto opatření je zmíněno s ohledem na možné zpomalení, posun či zastavení implementace, které povede k nedostatku výdajů, jež by mohly být vykázány EK.
- Vstřícný přístup EK k úpravám podmínek veřejné podpory podle specifických potřeb členského státu – především pak v politice soudržnosti.
- Zavedení 10% flexibility v uzavírání, neboť krize může ovlivnit čerpání v jednotlivých prioritních osách vzhledem k možné redukci plánovaných projektů a vykazovaných výdajů.

- Flexibilitu při výkladu čl. 87 (Vyšší moc) – prosazovat co nejširší výklad výjimky z pravidla pro automatické rušení závazku z důvodu vyšší moci, okamžitě pozastavit pravidlo n+3 apod. a následně umožnit přesuny peněz tam, kde bude nejvyšší potřeba bez nutnosti rozsáhlého schvalovacího mechanismu ze strany EK.

Výše uvedená opatření nepředstavují kompletní výčet, jedná se o ta nejvýznamnější. Pokud by situace vyžadovala i další, ČR je připravena pokusit se o jejich prosazení. Do současné chvíle nebyla provedena kompletní analýza dopadů COVID-19 na jednotlivé operační programy a nelze tak jasně stanovit, která z dalších opatření budou pro ČR relevantní a potřebná.

3a. Pozice ČR k jednotlivým pozměňovacím návrhům ON

Článek 30: Změny programů

V novém odst. 5 čl. 30 ČR navrhuje doplnit i možnost převodů prostředků mezi jednotlivými fondy, nikoli pouze mezi prioritními osami v rámci jednoho programu a jednoho fondu, a to z důvodu větší flexibility při přesunu zbylých prostředků z relevantních fondů, aby se akumulované prostředky mohly lépe zacílit. Zároveň ČR apeluje, aby z povinnosti schválení EK byl vyjmut nejen finanční transfer, ale explicitně všechny s ním související změny programu (naplňování věcných cílů, indikátorů, tematická koncentrace, přidávání nových aktivit apod.), jinak navržená flexibilita převodu ztrácí význam a efektivita bude nulová. Uvítala by také, aby hranice převodu, který není schvalován EK, byla navýšena (ideálně na 10 %). V této souvislosti by ČR také uvítala možnost flexibilnějšího přístupu k posuzování tematické koncentrace, neboť případné přesuny mezi prioritními osami a programy mohou mít dopad na nastavená pravidla tematické koncentrace. Tento požadavek vychází ze zkušeností, které ČR má s přesuny a realokacemi. Vzhledem k možným změnám by měla EK také zvážit posuzování naplnění indikátorů na konci programového období, a to v případě, že by tato krize měla mít dopad na plnění nastavených indikátorů.

Článek 37, odst. 4: Finanční nástroje

ČR nemá připomínky k návrhu textace, požaduje však doplnění definice pojmu "working capital", který je použit v pozměňovacím návrhu, aby bylo nepochybné, jaký typ výdajů toto spojení zahrnuje.

Podle ČR bude nutné vyjasnit, jak se případná podpora pracovního kapitálu jako dočasného prostředku umožňujícího efektivní reakci na krizi v oblasti veřejného zdraví promítne do dalších pravidel obecně uplatňovaných na podporu z finančních nástrojů (FN).

ČR se proto bude EK např. ptát, zda bude případně nutné aktualizovat ex-ante analýzu daného FN či dokonce pro nově zvažovaný FN připravit ex-ante analýzu novou. Z pohledu ČR aktualizace ani nová analýza nejsou nutné, respektive časová náročnost jejich zpracování by mohla zabránit rychlé reakci na nastalý stav. Z tohoto důvodu bude chtít ČR navrhnout, aby se tato povinnost odstranila.

Článek 65, odst. 10: Způsobilost

ČR nemá připomínky k návrhu textace a vítá tuto možnost. Tato možnost přispěje k efektivnějšímu financování jak nápravných opatření, tak i opatření, která se projeví v efektivnější boji s COVID-19. Dle ČR by bylo možné toto opatření doplnit případnou výjimkou z obecných pravidel týkajících se způsobilosti výdajů, a to např. z důvodu vyšší moci by bylo možné proplatit již vzniklé a vyplacené výdaje, i když nebyly splněny cíle projektů (zcela nebo částečně).

Článek 96, odst. 10: Obsah, přijetí a změna operačních programů v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost

ČR nemá připomínky k návrhu textace.

Článek 139, odst. 7: Kontrola a schválení účetní závěrky

ČR požaduje odstranit druhou větu doplněného odstavce 7 článku 139 („Částky, jež nebudou získány zpět, se použijí k urychlení investic týkajících se koronavirové nákazy COVID-19, jež jsou způsobilé podle tohoto nařízení a zvláštních pravidel pro jednotlivé fondy.“), týkajícího se účtů za rok 2020, který vyžaduje, aby nevrácené částky byly využity na investice související s výskytem koronaviru, případně stávající povinnost takto uvolněné prostředky na opatření v souvislosti s COVID-19 změnit na možnost. Obsahem návrhu Komise je výjimka z vydávání příkazu k úhradě částek ročních záloh, jež mají být na základě ročního zúčtování vráceny do rozpočtu EU, přičemž mají být využity pro zrychlení investic v souvislosti s bojem proti koronaviru. Tato částka bude dle návrhu vyrovnána až v rámci uzavírání programu na konci programového období. Důvodem požadavku ČR na vypuštění druhé věty je aktuální nastavení finančních toků, které neumožňuje využít nevrácené prostředky na národní spolufinancování. ČR současně upozorňuje, že se v této souvislosti nejedná o žádné nové, resp. dodatečné prostředky, které by ČR získala nad rámec alokace, ale pouze o časový posun, kdy dojde pouze k přechodnému zlepšení cash-flow, tedy likvidity prostředků na národní úrovni, nicméně na konci období budou tyto částky vyrovnány.

ČR je toho názoru, že toto opatření by také mohlo být doplněno dalšími, jako je např. zvýšení míry spolufinancování EU, což by umožnilo efektivnější financování opatření nejen pro boj s COVID-19, ale také navazujících opatření nápravných.

3b. Pozice ČR k pozměňovacím návrhům EFRR

Článek 3: Tematické zaměření podpory z EFRR

ČR vítá umožnění financování provozního kapitálu z EFRR, nicméně požaduje tuto možnost nejen pro MSP, ale i pro jiné relevantní subjekty (např. nemocniční zařízení).

Dále požadujeme, stejně jako u ON, doplnění definice pojmu "working capital", který je použit v pozměňovacím návrhu.

Článek 5: Investiční priority

ČR nemá připomínky k návrhu textace. Nicméně ČR žádá o vyjasnění, zda text umožňuje investice pouze do oblasti výzkumu a vývoje, nebo jestli závěr textu umožňuje i podporu investic nutných k posílení kapacit reakce na krizi ve zdravotnických službách (tj. je možné dle tohoto článku pořizovat vybavení pro zdravotnická zařízení, apod.).

3c. Pozice ČR k pozměňovacím návrhům ENRF

Finanční zdroje v ENRF

Volné finanční prostředky v OP Rybářství 2014-2020 nyní existují především v rámci priority Unie (PU) 3, jejíž alokace je však účelově vázaná, a nelze ji tedy přesouvat mezi jednotlivými prioritami. Alokace na PU 3 byla stanovena ze strany EK bez jakékoli analýzy skutečných potřeb jednotlivých států, a z toho důvodu nyní ČR disponuje finančními prostředky, které nebudou do konce programového období využity. Jedná se o cca 2,5 mil. EUR.

Problémy s účelově vázanými prostředky v ENRF se týkají většiny členských států. Na úrovni EU existuje proto podstatně vyšší objem alokace, která nebude vyčerpána. ČR proto navrhuje, aby EK zvážila možnost adekvátně upravit nařízení o ENRF a uvolnit účelově vázané prostředky pro zmírnění následků způsobeným výskytem koronavirem.

Článek 35: Vzájemné fondy pro případy nepříznivých klimatických jevů a ekologických katastrof

ČR nemá připomínky k návrhu textace.

Podle dostupných informací žádný členský stát však dosud neimplementoval opatření umožňující zakládat vzájemné fondy v oblasti rybolovu.

Článek 57: Pojištění populace akvakultury

ČR nemá připomínky k návrhu textace.

V akvakultuře se opatření na pojištění populací akvakultury využívá v EU jen minimálně, protože pojišťovny tento produkt nenabízejí. V ČR není podpora pojištění zahrnuta do stávajícího OP Rybářství.

Navrhovaná opatření v ENRF

ČR považuje návrh EK v oblasti ENRF za nedostačující. Podle názoru ČR je nutné začít hledat jiné formy podpory, které budou pro sektor akvakultury i rybolovu účinnější. EK (DG MARE) by měla v návrhu opatření reflektovat podněty jednotlivých členských států, které jí

budou nyní v nejbližší době poskytovány. Zároveň je potřeba upravit nařízení tak, aby bylo možné implementovat nová opatření bez revize programového dokumentu nebo nastavit zpětnou účinnost provedené revize.

4. Dopad na právní řád ČR

Jedná se o návrh EK, který byl diskutován ČS na pracovních formacích Rady pro obecné záležitosti (PS B5 a COREPER) a s Evropským parlamentem (gesce výboru REGI v EP). Nařízení bude přímo aplikovatelné ve všech členských státech a nebude mít legislativní dopad na právní řád ČR.

5. Dopad na státní rozpočet

EK navrhuje, aby částka nevyužitého předfinancování na politiku soudržnosti ve výši cca 7,9 mld. EUR nebyla v roce 2020 vrácena EK (do rozpočtu EU), ale ponechána k využití členskými státy. České republice by v letošním roce byla ponechána částka cca 323 mil. EUR¹ (cca 8,1 mld. Kč). ČR se však současně bude podílet na financování navrženého opatření formou odvodů do rozpočtu EU, a to částkou cca 115 mil. EUR (cca 2,9 mld. Kč). Celkový dopad na cash flow v roce 2020 tak bude kladný (cca 208 mil. EUR, resp. 5,2 mld. Kč).

Vzhledem k tomu, že se však nejedná o dodatečné prostředky na politiku soudržnosti, ale pouze o časový posun v jejich využití, resp. vyúčtování, sníží se odpovídajícím způsobem odvody ČR v roce 2025/2026, kdy bude docházet k finálnímu vyúčtování prostředků na politiku soudržnosti v období 2014-2020.

6. Další relevantní dopady (např. na ŽP, hospodářské, sociální, apod.)

Pozměňovací návrhy nařízení budou mít dopad pro ČR, aby došlo ke snížení socioekonomických negativních dopadů spojených s výskytem koronaviru na území ČR a opatřeními proti němu. ČR bude obhajovat pozice k příslušným aspektům návrhů, jejichž cílem bude zvýšit flexibilitu reakce na vzniklou situaci v ČR.

7. Pozice zástupců sociálních a hospodářských partnerů, zástupců samosprávy, nevládních organizací a případně dalších osob

---

Pozice stran zástupců sociálních a hospodářských partnerů, zástupců samospráv, nevládních organizací a dalších osob nebyla dosud projednána.

---

¹ Z dat Platebního a certifikačního orgánu vyplývá částka 323 mil. EUR, nicméně EK v některých přehledech uvádí hodnotu 294 mil. EUR.

8. Pozice EK a Evropského parlamentu

EK je předkladatelem pozměňovacího návrhu nařízení, přičemž vyzvala Radu i EP, aby navrhly změnu přijali co nejdříve cca do 14 dnů.

Po COREPER 18. března 2020, na kterém byly oba návrhy schváleny, zaslalo HRPRES dopis EP. Výbor REGI EP po dohodě s politickými koordinátory požádal, aby EP aplikoval tzv. „naléhavý postup“ (definovaný v článku 163 SFEU), který umožní účinné přijetí navrhovaných opatření. Výbor REGI souhlasil s urychlením legislativního procesu předložením návrhu bez pozměňovacích návrhů. Jednání, na kterém mají být oba návrhy přijaty, proběhne 26. března 2020. EP již indikoval, že oba návrhy přijme.

9. Pozice členských zemí

Drtivá většina ČS se k tomuto návrhu vyjádřila pozitivně, byť dle nich je nutné posílit opatření, která by zvýšila flexibilitu a zefektivnila reakci na COVID-19. Proti návrhu EK vystoupilo pouze ES. Návrh DE, který počítal s dalším doladěním návrhu a vyzval EK k přezkumu a rozpracování dalších opatření, byl podpořen mnoha členskými státy (PL, IT, IE, SE, SK, DE, EL, CZ, PT, DK, CY). COREPER II nicméně i přesto návrh projednal a na jednání dne 18. března 2020 přijal.

10. Stav projednávání v Parlamentu ČR

Parlament ČR se nerozhodl, zda bude tento návrh projednávat.

11. Procedurální otázky

---

a) Právní základ EU/ES:

Právní základ je zakotven ve Smlouvě o fungování Evropské unie, a zejména s ohledem na čl. 43 odst. 2 a články 177 a 178 této smlouvy.

b) Postup projednávání:

Řádný legislativní postup (spolurozhodování Rady a EP) po konzultaci s Evropským hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

c) Hlasovací procedura:

Schválení kvalifikovanou většinou v Radě.